

MAGAZINE
+ TOEVOEGEN

MIJN MAGAZINES LEZEN

PUZZELEN

HALLO JASMIJN ▾

knack
weekend Focus

knack

‘Niet elk kind start op 1 september met dezelfde kansen: zomervakantie legt ongelijke taal- en leerkansen bloot’

Jasmiijn De Smet

Communicatiemedewerker Uilenspel • 29-08-2026, 14:00 • ⌚ 3 min leestijd

Deel dit
artikel:

Op 1 september stappen kinderen opnieuw de klas binnen, maar ze hebben niet allemaal dezelfde zomer achter de rug. Kinderen uit kwetsbare gezinnen hebben meer kans op een leerachterstand bij de start van het nieuwe schooljaar, schrijft Jasmiijn De Smet van Uilenspel. Zij pleit daarom voor voldoende taal- en oefenkansen buiten de school, tijdens het hele jaar én tijdens elke schoolvakantie.

Negen weken lang geen school betekent niet negen weken lang niet leren.

Frisse inzichten uit de leraarskamer

Lees elke maand alles over het onderwijs, van vernieuwende ideeën tot verhalen uit de klas.

Schrijf u in >

knack
durf twijfelen.

Een kind dat naar de bibliotheek gaat, op kamp trekt, met vrienden sport, uitstappen maakt of thuis veel gesprekken voert, blijft voortdurend nieuwe woorden, ervaringen en kennis opdoen. Een kind dat veel tijd alleen thuis of voor een scherm doorbrengt, mist die kansen.

Die verschillen zijn niet onschuldig. Een internationale wetenschappelijke review bracht 76 studies met in totaal meer dan 14,2 miljoen kinderen en jongeren samen. De onderzoekers vonden sterke aanwijzingen voor een achteruitgang van schoolse prestaties tijdens de zomervakantie. De negatieve effecten waren groter bij kinderen in een maatschappelijk kwetsbare situatie. Ook zittend gedrag en schermtijd namen tijdens de vakantie toe.

Waarom een lange zomervakantie de kloof in de klas vergroot

Met de zomervakantie voor de deur laait de discussie over het hertekenen van de schoolvakanties weer op. Ondanks aanhoudende pleidooien vanuit het onderwijsveld, lijkt er weinig verandering in zicht. Nochtans heeft een kortere zomervakantie voordelen voor alle leerlingen, zegt onderwijs econoom Kristof De Witte (KU Leuven).

Vlaanderen zet in op zomerscholen

Vlaanderen erkent de uitdaging. Deze zomer werden verspreid over Vlaanderen 296 zomerscholen georganiseerd. Kinderen combineren er

gedurende tien volledige of twintig halve dagen onderwijs met sport, spel en leerzame uitstappen. Het doel: kinderen sterker laten starten aan het nieuwe schooljaar.

Dat is een belangrijke investering. Maar de zomervakantie telt meer dan tien dagen. En op 1 september verdwijnt het verschil in oefenkansen niet.

De vraag is daarom groter dan hoe we leerverlies tijdens één zomervakantie beperken. Hoe zorgen we ervoor dat kinderen die thuis minder taal- en leerkansen krijgen ook buiten de school voldoende kunnen blijven lezen, praten, spelen, ontdekken en andere kinderen ontmoeten?

Geen tweede school tijdens de vakantie

Het antwoord is niet om van elke vakantie een verlengd schooljaar te maken. Kinderen hebben recht op rust, vrije tijd en verveling.

Wel moeten we ervoor zorgen dat ook kinderen uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen hun weg vinden naar betaalbare sport, spel, cultuur, bibliotheken, jeugdwerk en andere activiteiten in hun buurt.

Aan aanbod ontbreekt het vaak niet. De uitdaging is om net die gezinnen te bereiken die er het meest baat bij hebben.

Wij begeleiden meer dan zeshonderd vrijwilligers kinderen uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Tijdens het schooljaar gaan ze minstens één uur per week bij een gezin thuis langs. Ze ondersteunen bij schoolwerk, lezen en spelen samen, betrekken ouders en maken gezinnen wegwijs in activiteiten in hun buurt.

Op het einde van het schooljaar bezorgen we onze vrijwilligers en gezinnen veel informatie over betaalbare activiteiten in de buurt. We verwijzen bijvoorbeeld door naar partnerorganisaties zoals Sportaround, die in verschillende Gentse wijken gratis of tegen een lage bijdrage sport en spel aanbieden.

Maar een flyer of een link naar een inschrijvingspagina volstaat niet altijd. Veel organisaties hebben een mooi en toegankelijk aanbod, maar merken dat het moeilijk blijft om maatschappelijk kwetsbare gezinnen te bereiken. Onze vrijwilligers komen een heel schooljaar bij een gezin thuis en bouwen daar stap voor stap een vertrouwensband op. Vanuit die band kunnen ze gezinnen veel gemakkelijker naar activiteiten in de buurt leiden.

Soms vraagt dat een extra inspanning. Een vrijwilliger gaat bijvoorbeeld de eerste keer mee naar de bibliotheek of zet een kind af bij de start van een kamp. Dat lijkt iets kleins, maar voor een gezin dat de organisatie of de plek

niet kent, kan precies dat het verschil maken. Zonder die vertrouwensband blijft de stap naar bestaand aanbod vaak groot.

Die activiteiten zijn meer dan een manier om een vakantiedag te vullen. Op zo'n speelpleindag horen en spreken kinderen voortdurend Nederlands, zonder dat het als een taalles voelt. Ze spelen, overleggen, maken ruzie en leggen het weer bij. En ze maken nieuwe vrienden. Nederlands durven spreken én vrienden maken: die twee zaken geven kinderen zelfvertrouwen en helpen hen om in september sterker aan het nieuwe schooljaar te beginnen.

Ook een speelplein is een taalomgeving

Een rijke leeromgeving hoeft niet op een klaslokaal te lijken. Samen naar de bibliotheek gaan, een gezelschapsspel spelen, boodschappen doen, sporten of een uitstap maken: kinderen horen en gebruiken er voortdurend taal.

Dat sluit aan bij de richting die Vlaanderen zelf uitgaat. Ook bij de zomerscholen worden leren en vrijetijdsactiviteiten bewust gecombineerd. Die gedachte mag op 31 augustus niet verdwijnen.

Tijdens het schooljaar zijn er nog de herfst-, kerst-, krokus- en paasvakantie. Ook dan vallen de dagelijkse structuur en de oefenkansen van school tijdelijk weg. En ook tijdens gewone schoolweken brengen kinderen een groot deel van hun tijd buiten de klas door.

Niet alleen achterstand herstellen

Wie de leerkloof wil verkleinen, moet daarom niet telkens wachten tot een achterstand zichtbaar wordt om ze vervolgens te remediëren.

Zomerscholen zijn een waardevol deel van het antwoord. Bibliotheken, speelpleinwerkingen, jeugdorganisaties, sportclubs, buurtwerkingen en vrijwilligersorganisaties zijn dat evenzeer.

Wij roepen daarom op om structureel in de verbinding tussen school, gezin en vrije tijd te investeren. Zodat kwetsbare gezinnen het bestaande aanbod kennen, dat drempels verdwijnen en dat scholen en organisaties gemakkelijk naar elkaar kunnen doorverwijzen. Niet alleen in juli en augustus, maar het hele jaar door en met bijzondere aandacht voor elke schoolvakantie.

Jasmijn De Smet werkt als communicatieverantwoordelijke voor [Uilenspel](#), een vzw die de ontwikkelingskansen van kinderen uit gezinnen met een maatschappelijke kwetsbaarheid wil verbreden via buurtsolidariteit. De vereniging biedt gratis schoolse ondersteuning aan gezinnen met kinderen in de derde kleuterklas en de lagere school.